

SPREUKEN

6:20-7:27

Wijsheid bewaart een mens voor de verleiding en de verwoestende gevolgen van overspel.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/spreuken/6-20-7-27

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Wijsheid beschermt tegen seksuele verleiding	3 min	4
2	De wijsheid van vader en moeder	3 min	5
3	Gods geboden als voortdurende leidraad	3 min	7
4	Wijsheid bij het slapen en ontwaken	2 min	8
5	Gods woord als lamp op een donker pad	2 min	10
6	Verleiding, begeerte en vuur	3 min	11
7	Diefstal, vergoeding en het getal zeven	3 min	13
8	Diefstal vergeleken met overspel	2 min	14
9	Jezus, overspel en de Romeinse wet	4 min	16
10	Schande en de woede van de echtgenoot	2 min	18
11	Rechtmatige en zondige jaloezie	3 min	19
12	Huwelijkstrouw tegenover de tijdgeest	4 min	20
13	Wijsheid beschermt tegen vleierij	3 min	22
14	De dwaze jongeman zoekt de verleiding op	2 min	24

15	De verleidster en de boodschap van kleding	3 min	26
16	Moderne kleding en christelijke bescheidenheid	5 min	27
17	De rusteloze vrouw en verleiding buitenshuis	3 min	30
18	Godsdienstige schijn en doelbewuste verleiding	2 min	31
19	De bedrieglijke belofte niet betrappt te worden	2 min	32
20	De verleide man loopt zijn ondergang tegemoet	2 min	33
21	Overspel als weg naar schande en dood	3 min	34
	Om verder te lezen		36

1

Wijsheid beschermt tegen seksuele verleiding

We moeten naar het zesde hoofdstuk van Spreuken gaan en doorgaan met ons tamelijk langzame overzicht. Het lijkt misschien alsof we vers voor vers te werk gaan, en in zekere zin doen we dat in dit gedeelte ook, omdat dit gedeelte van Spreuken anders is dan het grootste deel van het boek. De eerste negen hoofdstukken zijn niet zomaar een willekeurige verzameling afzonderlijke verzen die elk een aparte spreuk bevatten. Er wordt uitgebreider bij één thema stilgestaan, soms vele verzen lang. Het overkoepelende thema van dit gedeelte is het pleidooi om oog te krijgen voor de waarde van wijsheid en wijsheid te zoeken als het voornaamste wat je in je leven waardeert en verlangt.

Salomo heeft de waarde van wijsheid toegepast op praktische terreinen. Zoals we in het eerdere deel van hoofdstuk 6 zagen, deed hij dat onder andere op financieel gedrag. Financiën vormen uiteraard een heel belangrijk onderdeel van het leven, omdat ze te maken hebben met eten, onderdak en de dingen die noodzakelijk zijn voor het leven. Geld hebben, het verwerven, het verdelen en het beheren zijn allemaal zaken die in ieders leven grote aandacht vragen. Wijsheid moet al die dingen bepalen, en Salomo komt vaak op dat onderwerp terug.

Maar nu keert hij terug naar een ander onderwerp dat hem vaak bezighoudt, vooral wanneer hij zijn zoon raad geeft. We weten niet hoe oud zijn zoon was, en zelfs niet welke zoon hij op dit punt raad geeft. Waarschijnlijk Rehabeam, maar dat weten we niet. Eén ding wist Salomo uit eigen ervaring: een man, vooral een jonge man, maar eigenlijk iedere man, kan door vrouwen en door ongeremd seksueel verlangen in moeilijkheden raken. Daarom blijft hij op dit thema terugkomen om zijn zoon te waarschuwen.

Dit is niet alleen moreel onderricht. Dit maakt deel uit van wijsheid. Het is immoreel om immorele seksuele daden te bedrijven, maar het is ook onverstandig. Juist het feit dat het onverstandig is, rechtvaardigt dat hij in dit specifieke gedeelte zo vaak op

het onderwerp terugkomt. Want wijsheid zal je hiervan redden, zegt hij. Als je wijs bent, zul je niet in de valstrikken van de immorele vrouw lopen of voor haar verleiding bezwijken.

Zoals ik eerder zei, richt hij zich natuurlijk tot zijn zoon, en daarom waarschuwt hij voor de verleidingen van een vrouw. Als hij aan zijn dochter schreef, zou hij misschien soortgelijke dingen zeggen over de verleidingen van een man, want verleiding kan in beide richtingen plaatsvinden. Maar wat tegen een zoon wordt gezegd om hem voor vrouwen te waarschuwen, kan in veel gevallen ook andersom worden toegepast. De meeste bijzonderheden zouden ook van toepassing zijn op een man die een vrouw verleidt.

2

De wijsheid van vader en moeder

Hij zegt in vers 20 van hoofdstuk 6:

Mijn zoon, neem het gebod van je vader in acht en veronachtzaam het onderricht van je moeder niet.

SPREUKEN 6:20

Dit lijkt sterk op wat hij zo vaak zegt. Hij zegt: “Luister, je moeder en je vader hebben je de juiste weg geleerd. Trek niet op met de jonge dwazen die hun eigen moraal bedenken en als het ware het wiel opnieuw uitvinden, maar luister naar de aloude, traditionele wijsheid van je ouders.”

We moeten natuurlijk wel bedenken dat onze ouders niet altijd de meest wijze mensen zijn. Het kan zijn dat onze ouders het product zijn van behoorlijk vernieuwende denkbeelden uit hun generatie. Soms moet je verder teruggaan, naar vroegere, deugdelijkere fundamenten dan die welke je rechtstreeks van je ouders hebt meegekregen. Eerlijk gezegd hebben veel kinderen die door babyboomers zijn opgevoed misschien zeer ondeugdelijk advies gekregen.

Ik weet niet meer hoeveel christelijke vrouwen mij hebben verteld dat hun moeder hun leerde: “Maak jezelf nooit afhankelijk van een man.” De reden is dat er in onze tijd zoveel echtscheidingen zijn en mannen hun gezin zo vaak in de steek hebben gelaten, dat het eenvoudigweg verstandig lijkt als een vrouw haar vertrouwen niet op een man stelt. Maar zo hoort het eigenlijk niet te zijn. Mannen horen betrouwbare echtgenoten te zijn. Vrouwen horen hen zonder gevaar te kunnen vertrouwen, hun vertrouwen in hen te kunnen stellen en zichzelf zelfs afhankelijk te kunnen maken van hun man. Eeuwenlang was dat de manier waarop het ging.

Uiteraard veranderen de dingen, maar dat betekent niet dat we die verandering, die nieuwe regeling, moeten laten voortduren. Wat juist is, moet worden gevolgd, of het nu de nieuwste filosofie is of een oudere. In het geval van Salomo droegen de ouders van zijn zoon, Salomo en zijn vrouw, oude wijsheid over. Het was niet het soort dingen dat sommige mensen misschien van hun ouders meekrijgen wanneer hun ouders niet godvruchtig zijn. Als de denkwijze van je ouders gebaseerd was op moderne ideeën die van de oude wijsheid waren afgeweken, volg die dan natuurlijk niet.

Er groeit een hele generatie op in een samenleving die zal zeggen dat het huwelijk slechts een verbintenis is tussen twee mensen die om elkaar geven. Het maakt niet uit wat hun geslacht is of iets dergelijks. Onze ouders en onze generatie zijn opgegroeid met het idee dat een huwelijk ontbonden kan worden. Als je niet echt gelukkig bent in een huwelijk, heb je maar één leven. Dan kun je er net zo goed uitstappen en geluk zoeken voordat het te laat is.

Dat was uiteraard het nieuwe paradigma voor het huwelijk in de afgelopen generatie of twee. Het nieuwe paradigma voor de volgende generatie is dat het niet uitmaakt welk geslacht je partner heeft. En daarna zullen er natuurlijk nog vreemdere en nieuwere paradigma's komen. Je kunt dus niet altijd zeggen dat het onderricht dat je moeder en vader je geven van het hoogste niveau zal zijn. Moeders en vaders kunnen namelijk zijn afgeweken van de wijze raad van hun voorouders. Salomo is er in elk geval van overtuigd dat wat hij aan zijn zoon doorgeeft de oude wijsheid en de oude moraal is. Die behoren natuurlijk aan Israël toe door de wetten die God heeft gegeven. Dat is wat hij voor ogen heeft. Over deze geboden en wetten zegt hij:

3

Gods geboden als voortdurende leidraad

Bind ze voortdurend op je hart, hang ze om je hals. Als je op weg gaat, zal het je leiden, als je neerligt, over je waken, als je ontwaakt, zal dat tot je spreken. Want een gebod is een lamp, en onderricht is een licht, bestraffingen en vermaning zijn de weg van het leven,

SPREUKEN 6:21-23

Dan gaat hij verder:

om je te bewaren voor een slechte vrouw, voor het gevele van de tong van een onbekende.

SPREUKEN 6:24

Dat zal hij in de volgende verzen nader uitwerken.

Maar dan dit binden van de wetten. En dit zouden natuurlijk Gods wetten zijn, want deze vader en moeder zijn Israëlieten. Als je de wetten die zij je hebben geleerd aan je hart bindt en ze om je hals knoopt, is dat knopen om je hals waarschijnlijk een verwijzing naar een sieraad. Het zal je tot sieraad zijn om godvruchtig en gehoorzaam aan God te zijn. Al zou „ze om je hals knopen” ook kunnen betekenen dat je ze vastmaakt zoals iemand een touw om de hals van een dier bindt. Dat lijkt een beetje op wat Jezus zei:

Neem Mijn juk op u, en leer van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en u zult rust vinden voor uw ziel;

MATTHEÛS 11:29

en laat je door Mij leiden, zoals een dier door zijn meester wordt geleid met een touw om zijn hals of een juk op zijn nek. Waarschijnlijk heeft hij een halssieraad voor ogen, een halsketting, maar dat is niet helemaal duidelijk.

Hij spreekt erover dat je ze aan je hart bindt. Het idee is duidelijk dat je hart onafscheidelijk met ze verbonden is. Als de tweede zinsnede zoiets betekent als iets om je hals binden, als een touw of een leidsel, dan zou hij zeggen dat je als een gehoorzame koe moet zijn die door haar meester wordt geleid met een touw om haar hals. Dat wil zeggen: laat je leiden door de wet. Houd die altijd in gedachten. Laat die altijd je stappen leiden. Laat die altijd datgene zijn wat je de moeite waard vindt om te bekijken en waarover je dag en nacht nadenkt.

Wanneer je dat doet, worden er drie dingen gezegd:

Als je rondtrekt, zal het je leiden. Als je slaapt, zal het je beschermen. Als je wakker wordt, zullen ze tegen je spreken.

De woorden:

Als je rondtrekt, zullen ze je leiden, betekenen duidelijk dat je door de voorschriften van de wijsheid geleid zult worden wanneer je eropuit bent en in de wereld je bezigheden verricht, als je die aan je hart hebt gebonden.

Bind ze voortdurend op je hart, hang ze om je hals. Als je op weg gaat, zal het je leiden, als je neerligt, over je waken, als je ontwaakt, zal dat tot je spreken. Want een gebod is een lamp, en onderricht is een licht, bestraffingen en vermaning zijn de weg van het leven,

SPREUKEN 6:21-23

4

Wijsheid bij het slapen en ontwaken

Het is moeilijk te weten wat dat betekent. Misschien wordt ermee bedoeld dat je rustig zult slapen in plaats van onrustig, omdat je in wijsheid hebt geleefd. Je hebt geen spijt. Als je eropuit gaat en dwaze dingen doet, slaap je 's nachts misschien niet goed. Je ligt

dan in bed en beseft welke dwaze dingen je hebt gedaan en welke gevolgen je misschien zullen treffen. Salomo geeft vaak aan dat een wijs of goed leven iemands slaap zal verbeteren, en misschien is dat wat hij hier voor ogen heeft.

Er staat:

Als je wakker wordt, zullen ze met je praten.

Dat wil zeggen: als ze altijd in je gedachten zijn, zullen ze in je opkomen zodra je wakker wordt. Ik herinner me dat ik aan deze verzen dacht in verband met enkele ervaringen die ik had toen ik als jonge man naar het buitenland reisde. Dit gebeurde vaker wanneer ik op reis was dan wanneer ik thuis was. Toch dacht ik vrijwel voortdurend na over de Schriften, of ik nu thuis was of in het buitenland. Maar wanneer ik in het buitenland was, werd ik vaak wakker met een Schriftwoord in mijn gedachten, nog voordat ik helemaal wakker was. Ik herinner me dat ik een Schriftwoord in mijn hoofd had op het moment dat ik me er 's morgens net van bewust werd dat ik wakker was, en dat dit Schriftwoord daarna in mijn gedachten bleef.

Toen ik bijvoorbeeld de eerste keer in Duitsland was, gaf ik elke ochtend, elke middag en elke avond onderwijs of preekte ik. Daarom beschouwde ik het Schriftwoord dat in mijn gedachten was toen ik wakker werd vaak als misschien het Schriftwoord waarover ik die ochtend moest preken of lesgeven. Meestal deed ik dat ook, omdat dit gemakkelijker was dan iets anders te bedenken. Vaak zeiden mensen achteraf: „Dat was precies op het juiste moment een woord voor mij.” Dan dacht ik: „Dan is het wel heel gelukkig dat God het in mijn gedachten had gelegd toen ik vanmorgen wakker werd, want zo is het het onderwerp van mijn toespraak geworden.”

Ik ken dus het verschijnsel dat je 's morgens wakker wordt en het Woord van God al tot je spreekt, zelfs als je nog nauwelijks wakker bent. Daarom dacht ik aan dit vers:

Als je wakker wordt, zullen ze tegen je spreken.

5

Gods woord als lamp op een donker pad

Ik neem aan dat Salomo die ervaring kende en hoopte dat zijn zoon die ook zou hebben.

Er staat:

Het gebod is een lamp; de wet is licht.

Dit lijkt op Psalm 119:105:

Uw woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad.

PSALMEN 119:105

Met andere woorden, ik zou niet weten hoe ik moest lopen of welke kant ik op moest gaan als ik Uw Woord niet had, want buiten is het donker. De wereld is een donkere plaats. Als je niet de onderwijzing uit het Woord van God, uit Gods geboden en uit de wijsheid van God hebt, ben je op jezelf aangewezen. Mensen die in het donker op zichzelf zijn aangewezen, struikelen, zetten verkeerde stappen, botsen tegen dingen aan, beschadigen dingen en beschadigen zichzelf. Maar als je Gods onderwijzing hebt, werpt die licht op je pad. Het is een lamp. In die tijd hadden ze geen krachtige zaklampen om zich in de donkere nacht mee te verplaatsen. Ze hadden alleen een lamp die een klein beetje licht om hen heen wierp, op de grond vlak voor hen. Maar dat was genoeg om niet in een kuil te vallen of over een boomstam of iets dergelijks te struikelen als ze een lamp vasthielden. Maar het Woord van God geeft je niet altijd—eigenlijk geeft het volgen van God je niet altijd zicht op wat verder voor je ligt. Soms laat het je alleen zien wat de volgende stap is die je moet zetten. Hij zegt dat het gebod zo werkt: zet gewoon de volgende stap en volg daarbij het licht van de onderwijzing die je hebt ontvangen.

6

Verleiding, begeerte en vuur

Hij zegt dat deze terechtwijzingen, deze geboden, volgens vers 24 hiervoor zullen dienen:

om je te bewaren voor een slechte vrouw, voor het gevele van de tong van een onbekende.

SPREUKEN 6:24

Hij zegt:

Begeer haar schoonheid niet in je hart en laat ze je niet vangen met haar oogleden,

SPREUKEN 6:25

Haar knipoogjes en het knippen met haar ogen, neem ik aan, of misschien de manier waarop ze haar oogleden opmaakt.

want door een vrouw die een hoer is, komt men tot een homp brood, en de vrouw van een getrouwde man jaagt op een kostbare ziel.

SPREUKEN 6:26

De overspelige vrouw hier is niet alleen maar een verleidster. Ze probeert geld aan de man te verdienen. Ze heeft er een handeltje bij terwijl haar man weg is, en dus is hij voor haar slechts handelswaar. Ze geeft niets om hem. Ze maakt van seks geen liefdesdaad, maar een zakelijke transactie. Voor haar is hij als het ware gewoon een stuk brood. Een man hoort werkelijk meer eer en waardigheid te hebben dan slechts handelswaar te zijn, of iemand aan wie zij zichzelf verkoopt om geld te verdienen. Het maakt de hele intimiteit tussen een man en een vrouw tot louter zakendoen, en het teert op het leven zelf van degene die eraan deelneemt.

Hij zegt:

Als iemand vuur in zijn boezem neemt, zullen dan zijn kleren niet in brand vliegen? Als iemand op gloeiende kolen loopt, zullen dan zijn voeten niet verbranden? Zo ook wie naar de vrouw van zijn naaste gaat: al wie haar aanraakt, zal niet voor onschuldig gehouden worden.

SPREUKEN 6:27-29

of letterlijk in het Hebreeuws:

komt er niet ongestraft vanaf. Het is interessant hoe hij het met vuur vergelijkt. Paulus doet dat ook. Wanneer Paulus over seksueel verlangen spreekt, noemt hij het vuur. Hij spreekt over een man die zijn seksuele verlangens niet kan bedwingen en zegt dat hij moet trouwen, want het is beter te trouwen dan te branden. Hij bedoelt branden van onbevredigde begeerte. Seks hebben met de vrouw van een andere man is alsof je vuur tegen je borst neemt en hoopt dat je er niet aan zult branden. Je kunt net zo goed gloeiende kolen in je borstzak stoppen, of er met blote voeten overheen lopen en hopen dat je je niet brandt.

Seksueel verlangen is als vuur, en voor zover ik weet hebben predikers dit punt altijd al gemaakt. Paulus gebruikte het beeld van branden, en predikers wijzen er altijd op dat vuur niet iets slechts is. Vuur is iets heel goeds wanneer het op de juiste plaats is. Als het in bedwang wordt gehouden op de plaats waar vuur in bedwang hoort te worden gehouden, is het een nuttig hulpmiddel. Het verwarmt ons leven en verrijkt het. De mens is veel beter af dan de dieren, omdat de mens weet hoe hij vuur moet maken en dieren dat niet weten. De mens kan zich warmen. Hij kan zijn omgeving beheersen. Hij kan zijn voedsel bereiden. Hij kan dingen steriliseren. Vuur is heel goed. Maar als het onbeheerst terechtkomt op plaatsen waar het niet thuishoort, is het buitengewoon verwoestend, verwoestender dan bijna al het andere in de natuur. Naar de vrouw van je naaste gaan, is het vuur uit de haard halen en het neerleggen waar het niet thuishoort. Je zult je branden. Je zult daarvoor lijden. Er staat:

7

Diefstal, vergoeding en het getal zeven

Wie de vrouw van zijn buurman aanraakt, komt er niet ongestraft vanaf. Vers 30 zegt:

Men veracht een dief niet als hij steelt om zijn mond te vullen, als hij honger heeft. Als hij gevonden wordt, vergoedt hij het zevenvoudig: al het bezit van zijn huis moet hij geven.

SPREUKEN 6:30-31

Dit verwijst naar de wet in Exodus, die zegt dat als een dief wordt betrapt, hij moet vergoeden wat hij heeft gestolen, en nog meer. Het extra deel is als het ware de straf voor de diefstal. Door het voorwerp zelf terug te geven, breng je de zaken alleen maar terug naar de beginsituatie, maar daarnaast is er een straf.

Als een man een schaap of een rund had gestolen en ermee werd betrapt, en hij het aan de eigenaar kon teruggeven, moest hij dat doen en er nog een bij geven. Er stond dus een straf van honderd procent op. Maar als hij het had verkocht, opgegeten of van de hand gedaan, en het oorspronkelijke dier niet kon teruggeven, moest hij een nog hogere straf betalen. Voor een schaap moest hij vier schapen terugbetalen, en voor een rund vijf runderen. Dat wil zeggen: hoe groter de waarde van het gestolen voorwerp, des te hoger zelfs het percentage van de straf. Om mensen sterk te ontmoedigen dingen te stelen, was er duidelijk deze zware straf.

Hier staat dat als iemand op diefstal wordt betrapt, hij het zevenvoudig zal moeten vergoeden. Zevenvoudig is niet wat de wet zegt. De wet zegt viervoudig, vijfvoudig of tweevoudig, afhankelijk van de omstandigheden, nooit zevenvoudig. Maar zeven is een getal dat in de poëtische literatuur en in het Israëlitische denken het getal van volkomenheid is. En zo wordt het van tijd tot tijd gebruikt in Spreuken. Zo zullen we bijvoorbeeld in hoofdstuk 9, vers 1, lezen:

De hoogste Wijsheid heeft Haar huis gebouwd, Haar zeven pilaren uitgehakt.

SPREUKEN 9:1

Het huis van de wijsheid heeft zeven pilaren. Het zou verleidelijk zijn om te proberen zeven dingen aan te wijzen die de pilaren van het huis van de wijsheid zouden zijn, maar ik denk niet dat dit mogelijk is. De Bijbel noemt ze in elk geval niet. Het betekent dat het huis van de wijsheid een volledig aantal pilaren heeft. Er ontbreekt er geen enkele. Zeven is het getal van volkomenheid, van volledigheid. Een pilaar is dat wat een gebouw stabiel maakt. Het huis van de wijsheid is dus volkomen en volledig sterk en stabiel, bestand tegen aardbevingen. Het heeft zeven pilaren. Het hoeven er niet letterlijk zeven te zijn, want in de Hebreeuwse denkwereld heeft zeven een betekenis die verder gaat dan zijn wiskundige waarde. Het heeft een beeldende waarde. Zeven is volkomenheid.

Zo betekent ook de uitspraak dat de dief het zevenvoudig moet terugbetalen eenvoudig dat hij de volledige vergoeding zal moeten betalen. Het is een manier van spreken. Het betekent niet dat hij werkelijk zeven keer zoveel zal moeten teruggeven. Maar hij zal de volledige vergoeding moeten betalen die volgens de wet voor zijn daad vereist is.

8

Diefstal vergeleken met overspel

Hij zegt dat diefstal één ding is. Het is niet aanvaardbaar, maar niemand veracht een dief wanneer hij bezwijkt voor de verleiding om een stuk brood te stelen omdat hij verhongert of omdat zijn gezin honger heeft. Hij mag er niet mee weggkomen. Het is een misdrijf en hij behoort ervoor gestraft te worden zoals de wet voorschrijft, maar mensen hebben wel medelijden met hem. Mensen verachten hem er niet om. Ze laten het recht aan hem voltrekken, omdat de wet dat eist, maar zonder enige minachting voor de man. Hij heeft iets gedaan wat heel begrijpelijk is.

Daartegenover maakt hij duidelijk dat de man die overspel pleegt in een andere categorie valt.

Wie met een vrouw overspel pleegt, is zonder verstand. Wie dat doet, richt zijn ziel te gronde. Plaag en schande zal hij vinden en zijn smaad zal niet uitgewist worden,

SPREUKEN 6:32-33

Waarschijnlijk zouden de plaag en schande van de jaloerse echtgenoot komen. Volgens de wet zou hij eigenlijk ter dood gebracht moeten worden, maar we lezen nooit dat dit gebeurde. Er zijn veel dingen waarvan in de wet wordt gezegd dat daarop de doodstraf staat, maar we lezen nergens dat dit ook daadwerkelijk gebeurde. Het is mogelijk dat Israël soms de straffen die de wet voorschreef niet uitvoerde.

We weten bijvoorbeeld dat Israël dat in de dagen van Jezus niet deed. Toch kwamen ze bij Jezus met een overspelige vrouw en zeiden:

De wet zegt dat we haar ter dood moeten brengen. Wat zegt U?

We weten dat Jezus dit ontmoedigde. Maar de reden waarom ze dit deden, zo staat er, was om Hem op de proef te stellen. Ze zochten iets waarvan ze Hem konden beschuldigen.

Als Hij had gezegd: „Nee, stenig haar niet”, dan zou Hij hebben gezegd: „Gehoorzaam de wet van Mozes niet.” Het kan zijn dat de wet niet altijd werd nageleefd, maar niemand kon openlijk zeggen dat de wet verkeerd was en niet gehoorzaamd moest worden. Dus als Jezus zei: „Nee, stenig haar niet. Dat is niet het juiste om te doen”, dan konden ze Hem beschuldigen door te zeggen dat Hij de wet van Mozes trotseerde, wat Hij dan inderdaad zou doen.

9

Jezus, overspel en de Romeinse wet

Maar als Hij zei: „Ja, stenig haar”, wat de enige andere mogelijkheid was die ze Hem boden, dan zou Hij het Romeinse gezag trotseren. Toen de Romeinen het gebied hadden veroverd, hadden ze het Sanhedrin, het Joodse hoogerechtshof, de bevoegdheid gegeven om misdadigers te straffen, met uitzondering van de doodstraf. Rome had de Joden het recht onthouden om mensen met de dood te straffen.

Daarom kon het Sanhedrin Jezus niet doden toen het Hem wegens godslastering ter dood veroordeelde. Ze moesten Hem naar Pilatus, de Romeinse gezagsdrager, brengen en proberen Pilatus ervan te overtuigen dat Jezus iets had gedaan waarvoor Hij de dood verdiende. Jezus werd pas gekruisigd nadat de Romeinen hun goedkeuring hadden gegeven. Want de Joden hadden, zoals ze zelfs tegen Pilatus zeiden, niet de bevoegdheid om iemand ter dood te brengen. De Romeinse wet stond hun dat niet toe.

Toen aan Jezus werd gevraagd: „Zullen we haar stenigen?”, zou Hij de wet van Mozes trotseren als Hij nee zei. Als Hij zou zeggen: „Ja, stenig haar”, dan zou Hij de Romeinse wet trotseren. Hij kon voor de rechter worden gebracht, en dan konden ze zeggen: „Deze man pleit ervoor dat wij mensen voor misdrijven ter dood brengen.” Ze dachten dat ze Hem voor een onmogelijk dilemma hadden geplaatst. Maar in plaats daarvan bevestigde Hij de wet van Mozes en zei dat wie haar wilde stenigen, ervoor moest zorgen dat hij daartoe bevoegd was.

Hij zei niet: „Stenig haar niet.” Hij zei:

En toen zij Hem dit bleven vragen, richtte Hij Zich op en zei tegen hen: Wie van u zonder zonde is, laat die als eerste de steen op haar werpen.

JOHANNES 8:7

Eigenlijk zei Hij: „Ga je gang, gooi stenen als je daartoe bevoegd bent.” Hij zei niet dat ze niet gestenigd moest worden, maar Hij zei wel tegen haar:

En zij zei: Niemand, Heere. En Jezus zei tegen haar: Ook Ik veroordeel u niet; ga heen en zondig niet meer.

JOHANNES 8:11

Hier hebben we een geval waarin Jezus de wet van Mozes niet uitvoerde. Toch deed in die tijd waarschijnlijk niemand dat op dit punt. Toen Jozef ontdekte dat Maria zwanger was, wees al het bewijs erop dat zij de verloving op seksueel gebied had geschonden. Volgens de Joodse wet stond daar de doodstraf op. Maar Jozef overwoog niet eens haar ter dood te laten brengen. Hij overwoog haar in stilte weg te sturen, van haar te scheiden, omdat de Romeinse wet hun blijkbaar niet eens toestond te overwegen haar ter dood te brengen, hoewel de Joodse wet dat voorschreef. Dus het enige andere wat hij kon doen, was gewoon van haar scheiden.

Dat kan ook de reden zijn waarom Jezus aangaf dat echtscheiding toegestaan is op grond van ontucht. Onder de wet van Mozes zouden mensen daarvoor ter dood zijn gebracht, en dan zou je niet meer in het huwelijk zitten. Als je huwelijkspartner wegens overspel ter dood wordt gebracht, zit je niet meer in het huwelijk. Maar in een land waar je hem of haar niet ter dood mag brengen, is in elk geval echtscheiding toegestaan. Het punt hier is dat de wet soms niet werd uitgevoerd. En het kan zijn dat de wet om overspelige mannen en vrouwen te stenigen nooit echt consequent is uitgevoerd. We kennen geen enkel geval in de Bijbel waarin dat gebeurde. Een echtgenoot kon echter wraak nemen op een man die met zijn vrouw had geslapen, en waarschijnlijk wordt dat hier bedoeld.

10

Schande en de woede van de echtgenoot

Wie met een vrouw overspel pleegt, is zonder verstand. Wie dat doet, richt zijn ziel te gronde. Plaag en schande zal hij vinden en zijn smaad zal niet uitgewist worden,

SPREUKEN 6:32-33

in tegenstelling tot de man die steelt om in zijn behoeften te voorzien en die wel gestraft, maar niet gehaat zal worden. De man die overspel pleegt, zal gestraft én gehaat worden. De overtreding van de dief is te begrijpen. Hij deed het om zijn eigen leven in stand te houden. Een man slaapt niet met de vrouw van zijn naaste om te overleven. Hij doet dat alleen omdat hij roekeloos toegeeft aan zijn begeerten, het vertrouwen van zijn naaste schendt en Gods normen overtreedt. Overspel is in alle opzichten volkomen slecht, en de man die het pleegt, zal een smaad dragen die nooit zal worden uitgewist.

Tenzij hij natuurlijk een beroemdheid is. Maar zelfs als hij een beroemde politicus is, zal hij smaad dragen. Als hij een filmster is, misschien niet. Er zijn verschillende soorten mensen die immuun lijken te zijn voor het oordeel van de samenleving over zulke dingen. Maar we hebben zeker gezien dat er politici zijn die op precies deze manier hun loopbaan hebben verwoest, door vreemd te gaan. Als je aan zo iemand denkt, denk je aan dat ene. Je denkt: „Wat een schoft, en te bedenken dat we zo’n man misschien wel gekozen zouden hebben.” Zijn smaad blijft voorgoed op hem rusten.

want jaloersheid is de woede van een man en hij zal geen medelijden hebben op de dag van de wraak.

SPREUKEN 6:34

Daar zullen de verwondingen en de schande waarschijnlijk vandaan komen.

Hij zal geen enkel losgeld aannemen, en er niet in bewilligen, al vergroot men het geschenk.

SPREUKEN 6:35

Je slaapt met de vrouw van een man, hij komt erachter en wordt kwaad. Je zegt: „Luister, laat mij je zoveel geld betalen, dan zijn we weer vrienden.” Daar zal hij geen geld voor aannemen. Daarmee zal hij niet tot bedaren worden gebracht, als hij om zijn vrouw geeft.

11

Rechtmatige en zondige jaloezie

Trouwens, de echtgenoot wiens toorn, wiens woede, uit jaloezie voortkomt, wordt hier niet als een slecht mens beschouwd. Hij is een man die van zijn huwelijk houdt en het waardevol vindt. Dat hij jaloers wordt genoemd, betekent niet dat er iets slechts over hem wordt gezegd. Wanneer wij als christenen bij het woord jaloezie aan iets denken, denken we meestal aan iets slechts. Jaloezie wordt soms inderdaad in een zeer negatieve betekenis gebruikt, vooral in het Nieuwe Testament. In het Oude Testament is jaloezie bijna altijd iets positiefs. In veel gevallen wordt het zelfs voor God gebruikt. God is een jaloerse God.

Jaloezie is niet altijd verkeerd. Jaloezie is verkeerd wanneer het eenvoudigweg gaat om afgunst op de positie of de bezittingen van iemand anders, of op iets wat zij hebben en waarvan jij zou willen dat jij het had. Het wordt dan een kwestie van hen verachten, terwijl je in feite geen enkel bijzonder recht hebt op wat zij hebben. Je zou alleen willen dat jij het had in plaats van dat zij het hadden. Dat is beslist een zondige vorm van jaloezie.

Maar wanneer God jaloers is om Israël, komt dat doordat het van Hem is. Er bestaat een verbond tussen Hem en Israël. Niemand heeft enig recht dat te schenden. Een verbond is iets heiligs. Als iemand dat verbond binnendringt, is God jaloers en woedend, zoals we in het Oude Testament kunnen zien. Salomo geeft aan dat een

echtgenoot zo is. Hij zegt niet dat dit goed of verkeerd is. Hij zegt alleen dat het nu eenmaal zo is. Maar we moeten voorzichtig zijn voordat we zeggen dat het verkeerd is. Een man die kan zien dat zijn vrouw allerlei affaires heeft en niet kwaad wordt, is een man die niet om zijn vrouw geeft.

Het lijkt op wat ik over boosheid zei toen we het over Jezus en Zijn boosheid hadden. Ik zei dat niet alle boosheid zondig is. Niet alle jaloezie is zondig. Jaloezie kan je er beslist toe brengen zondige dingen te doen. Als een jaloerse echtgenoot eropuit gaat om wraak te nemen, kan het zijn dat hij verdergaat dan wat God wil dat Hij doet. Natuurlijk moeten we vergeven.

Toen ik jong was, had ik een vrouw die overspel pleegde met iemand van wie ik dacht dat hij een van mijn vrienden was. Dat was een enorme teleurstelling voor mij. Ik heb hem vergeven. Ik heb er met hem over gesproken, hij kwam tot bekering en ik heb hem vergeven. Ik vond dat ik hem als christen moest vergeven als hij tot bekering kwam. Maar dat betekent niet dat ik niet jaloers was. Het betekent niet dat ik niet jaloers had behoren te zijn.

Als het je niets kan schelen met hoeveel mannen je vrouw naar bed gaat, geef je eenvoudigweg niets om je vrouw. Je geeft niets om je huwelijk. Als je de verbondsrelatie begrijpt en op waarde schat, zul je daar natuurlijk met na-ijver over waken. Als je dat niet doet, ben je niet zoals God. God waakt met na-ijver over Zijn verbond met Zijn volk.

12

Huwelijkstrouw tegenover de tijdgeest

Het wordt als een axioma gesteld, niet per se als een regel die je moet goedkeuren of afkeuren. Het is eenvoudigweg een axioma: jaloezie is de woede van een echtgenoot. Een man is jaloers als het om zijn vrouw gaat. Natuurlijk is onze samenleving, en dan vooral mijn generatie, en waarschijnlijk ook de generatie daarna, opgegroeid met een andere houding, met vrije liefde en dat soort dingen. Het was niet zo dat iedereen in onze generatie er zo over dacht, maar dat was zo'n beetje—

wat je als nieuwe hippie deed. En het heeft de denkwijze van het publiek in hoge mate doordrongen. Niet volledig, maar wel zozeer dat het soms niet cool is om jaloers te zijn. Het is niet cool om je echtgenoot of echtgenote als de jouwe te beschouwen. Als die een beetje wil rondzwerven, nou ja, dit is de eenentwintigste eeuw. Dat is het probleem. Het is de eenentwintigste eeuw, en de eenentwintigste eeuw heeft de moraal uit het oog verloren. Maar christenen worden geacht die moraal terug te vinden, en soms brengt dat hen in conflict met de tijdgeest.

Het is niet ongepast om je echtgenoot of echtgenote te beschermen en met jaloezie over diegene te waken, of je nu een vrouw bent die jaloers is als het om haar man gaat, of een man die jaloers is als het om zijn vrouw gaat. Het is alleen politiek incorrect, maar het is niet ongepast. En het is heel duidelijk de natuurlijke reactie wanneer je de heiligheid van het verbond net zo waardeert als God Zelf dat doet. Zelfs mannen die van nature niet erg godvrezend zijn, zijn meestal jaloers als het om hun vrouw gaat, en vrouwen als het om hun man gaat. Totdat ze eenvoudigweg besluiten: 'Mijn vrouw of mijn man is zo'n losbol, gaat zo vaak vreemd, dat het geen zin heeft om jaloers te zijn.' Ze leren er gewoon mee leven.

Ik kreeg een e-mail van een christelijke vrouw die haar vrienden geregeld een e-mail met gebedspunten stuurt. Haar man drinkt zwaar. Hij is alcoholist, zeggen ze. Ze hebben twee kinderen, tieners, en haar man gaat ervandoor en heeft een andere vrouw met wie hij naar bed gaat en bij wie hij verblijft. Wanneer zij hem vervolgens het huis uit zet, komt hij terug naar zijn vrouw. Nu gaat de vrouw heel kalm met dit alles om. Dat heeft ze geleerd. Het is gewoon het gedrag van haar man waaraan ze in de loop der jaren gewend is geraakt. Ik weet zeker dat het pijn doet, maar het doet minder pijn wanneer je jezelf ervoor verdooft en zegt: 'Dit stelt eigenlijk niet veel voor als huwelijk. Voor de wet zijn we nog steeds getrouwd.'

Waarom scheidt ze niet van hem? Ze scheidt niet van hem omdat ze bang is dat er juridische kwesties rond de kinderen zouden ontstaan en dat hij een deel van de voogdij over hen zou krijgen. Op dit moment is hij bereid om gewoon weg te gaan en bij zijn maîtresse te zijn. Maar zij is bang dat, als er een scheiding komt, de rechter haar misschien zal dwingen te stoppen met het thuisonderwijs aan haar zoon, enzovoort. Ze wil niet dat de rechterlijke macht zich ermee gaat bemoeien en ze wil geen scheiding. Dus laat ze hem telkens komen en gaan, komen en gaan.

Maar wanneer mensen op dat punt belanden, stelt het eigenlijk niet veel meer voor als huwelijk. Mensen moeten op het punt komen dat ze zeggen: 'Het huwelijk kan me niets schelen. Deze persoon kan me niets meer schelen. Diegene woont bij mij onder hetzelfde dak. We hebben papieren waarop staat dat we getrouwd zijn, maar we zijn niet getrouwd.' Dat is niet gezond. Ik neem het deze vrouw niet kwalijk dat ze op dat punt is beland. Wat kun je doen? Je staat in de overlevingsstand. Het is emotioneel overleven. Maar wat een afschuwelijke situatie is dat. Wat een onnatuurlijke situatie is dat.

Het is natuurlijker dat een vrouw jaloers is als het om haar man gaat wanneer hij rondzwerft, en dat een man jaloers is als het om zijn vrouw gaat. Ik geloof dat dit niet verkeerd is. Jaloezie kan in bepaalde omstandigheden heel verkeerd zijn, namelijk wanneer ze ongepast is. Maar ook woede kan in bepaalde omstandigheden slecht zijn. In andere omstandigheden is ze eenvoudigweg de gepaste reactie van verontwaardiging over het kwaad. Het is verontwaardiging over iets afschuwelijks.

13

Wijsheid beschermt tegen vleierij

We gaan verder met hoofdstuk 7:

Mijn zoon, neem mijn woorden in acht, berg mijn geboden bij jou op. Neem mijn geboden in acht en leef, en neem mijn onderricht in acht als je oogappel. Bind ze aan je vingers, schrijf ze op de tafel van je hart. Zeg tegen de wijsheid: Jij bent mijn zuster, en noem het inzicht je bloedverwant,

SPREUKEN 7:1-4

Met andere woorden, omarm de wijsheid en heb haar lief. Dat is wat al die dichterlijke taal duidelijk maakt. Het gaat verder over de immorele vrouw:

opdat zij je bewaren voor de vreemde vrouw, voor de onbekende die jou met haar woorden vleit.

SPREUKEN 7:5

Vleierij wordt herhaaldelijk genoemd als de bezigheid van de verleidster. Eerder staat —de spreker noemt hier abusievelijk hoofdstuk 4, vers 3—in hoofdstuk 5, vers 3:

Want de lippen van een vreemde vrouw druipen van honingzeem en haar gehemelte is gladder dan olie.

SPREUKEN 5:3

Dit is vrijwel zeker een verwijzing naar vleierij. Ze vleit de man die ze op het oog heeft terwijl ze hem probeert te verleiden.

Mannen zijn trotse wezens. Vrouwen soms ook, maar een man kan door vleierij worden ingepalmd. Het is interessant dat het bij overspel vaak niet alleen seksuele begeerte is die een man wegtrekt. Hij kan zich tot een vrouw aangetrokken voelen omdat zij hem een goed gevoel geeft. Ze lijkt respect voor hem te hebben. Ze vleit hem. Ze geeft hem complimenten. Zijn vrouw doet dat niet. Zijn vrouw is hem als vanzelfsprekend gaan beschouwen. Daarom voelt hij zich sterker aangetrokken tot die vrouw op kantoor, of tot iemand anders die hij ergens anders heeft ontmoet en die hem voortdurend vleit en bevestigt. Zijn ego trekt hem de affaire in.

Soms loopt het niet eens uit op een seksuele affaire, maar blijft het alleen bij een emotionele affaire. Het punt is dat hij meer waarde hecht aan deze andere vrouw dan aan zijn eigen vrouw, omdat zijn vrouw hem niet vleit. Ze bevestigt hem niet en lijkt hem niet te waarderen. Mannen willen gerespecteerd worden.

Vrouwen hebben hun eigen redenen om zich in immorele avontuurtjes te storten, en ook die zijn niet altijd seksueel van aard. Het kan zelfs boosheid op een echtgenoot zijn, of iets wat ze doet om hem terug te pakken voor iets wat hij heeft gedaan. Misschien heeft hij een affaire gehad. Soms hebben mannen affaires met vrouwen

omdat ze boos zijn op hun eigen vrouw, of wat dan ook. Het komt niet altijd uitsluitend door de seksuele drang. Er spelen ook andere dingen mee. En de veelvuldige... De veelvuldige verwijzing naar de vleierij van de verleidster betekent dat zij dat instinct heeft. Ze weet dat een man met complimenten verleid kan worden, door het gevoel dat deze vrouw hem respecteert en waardeert wat hij doet en wie hij is, en welke gaven hij heeft, enzovoort.

14

De dwaze jongeman zoekt de verleiding op

Hij geeft een concreet voorbeeld. Hij heeft daadwerkelijk een verleiding zien plaatsvinden toen hij uit zijn raam keek. In vers 6 staat:

Want door het venster van mijn huis, door mijn traliewerk, zag ik neer.

SPREUKEN 7:6

Dat wil zeggen, hij stond niet open en bloot in het zicht. Er was een traliewerk, zodat hij verborgen kon blijven en de mensen buiten hem daar niet konden zien staan kijken. Hij kon onopgemerkt bespieden wat er buiten gebeurde.

Hij zegt:

Ik zag bij de onverstandigen, ik merkte onder de jongeren een jongen zonder verstand op

SPREUKEN 7:7

Deze man zal naar een overspelige vrouw gaan, maar zijn beschrijving van hem is allereerst dat hij een man zonder verstand is. Als hij meer verstand had gehad, als hij wijzer en alerter was geweest, dan zou hij hier niet voor zijn gevallen.

die de straat overstak bij haar hoek en voortschreed in de richting van haar huis, in de schemering, in de avond van de dag, te middernacht en in het donker.

SPREUKEN 7:8-9

Er kwam een vrouw naar buiten die hem verleidde, maar hij was zelf al het onheil aan het opzoeken. Hij zwierf rond in de rosse buurt. Hij ging naar haar straat. Hij ging vlak langs haar huis en dwaalde die kant op, alleen maar om te zien of zich misschien iets zou voordoen. Hij gebruikte tegenover haar geen verleidelijke woorden, zodat hij misschien het onschuldige doelwit lijkt, maar hij was niet onschuldig. Hij begaf zich naar een plek waarvan hij wist dat daar verleiding zou zijn.

Hij deed het, staat er:

in de schemering, in de avond, in het zwart en donker van de nacht. Kennelijk was dat tijdstip gekozen om dingen in het verborgene te kunnen doen en niet per se gezien te worden. De man nam voorzorgsmaatregelen om niet gezien te worden. Maar niet genoeg. Salomo zag hem. Als je iets in het geheim probeert te doen en je doet het op zo'n manier dat zelfs de overheid het kan zien — en hij had niet op ieder verkeerskruispunt camera's — dan was die man niet voorzichtig genoeg. De koning zelf kon hem gadeslaan.

Maar er staat:

En zie, een vrouw kwam hem tegemoet, uitgedost als een hoer en arglistig van hart.

SPREUKEN 7:10

15

De verleidster en de boodschap van kleding

Salomo noemt een aantal dingen wanneer hij deze vrouw beschrijft. Ze is een getrouwde vrouw. Dit is niet de doorsnee straatprostituee. In feite gaat Salomo er in deze verhalen en waarschuwingen altijd van uit dat de vrouw over wie het gaat met iemand getrouwd is. Hij verwijst altijd naar haar als een vrouw die haar man bedriegt, of iets dergelijks.

Kennelijk waren er vrouwen van wie de echtgenoten zakenmannen waren. Ze waren vaak van huis, en deze vrouwen waren thuis misschien emotioneel of seksueel onbevredigd, en daarom bedrogen ze hun man. Dat is het vaste voorbeeld. Maar wat over deze vrouw wordt gezegd, kan worden gezegd over het hele terrein van verleiding in het algemeen.

De manier waarop ze gekleed was, maakte aan een man op straat duidelijk dat ze beschikbaar was. Ze droeg de kleding van een hoer. Veel vrouwen in onze samenleving dragen kleding die zo zou kunnen worden opgevat, hoewel ze dat niet zo bedoelen. Zo is de mode nu eenmaal. Maar ik denk dat meisjes die onschuldiger zijn dan ze eruitzien, zichzelf vaak presenteren alsof ze seksueel beschikbaar zijn, terwijl ze dat eigenlijk helemaal niet van plan zijn. Misschien vinden ze de positieve aandacht die ze van mannen krijgen prettig, maar ze zijn niet bepaald van plan met hen naar bed te gaan.

Misschien ben ik naïever dan ik denk. Ik denk dat er misschien heel wat meisjes zijn die wel van plan zijn met mannen naar bed te gaan. Maar ik denk echt dat een groter aantal vrouwen zich kleedt zoals hoeren vroeger gekleed gingen en zichzelf daarmee als beschikbaar presenteert, zonder te beseffen dat dit is wat ze uitstralen. Ze zijn niet van plan reclame te maken voor een product. Ze zijn niet van plan het vervolgens ook te leveren.

Maar vrouwen moeten hierover worden ingelicht, en mannen ook. Dit geldt veel sterker voor vrouwen, omdat mannen visueel zijn ingesteld. Mannen worden sterker dan vrouwen aangetrokken door visuele prikkels. Zo zit de man in elkaar. Dat wil niet zeggen dat vrouwen soms niet worden aangetrokken door het uiterlijk van een man.

Maar de man zit zo in elkaar dat het uiterlijk van een vrouw het eerste zal zijn wat hem opvalt en wat hem aantrekt. Een van de voornaamste aspecten van iemands uiterlijk is de kleding die die persoon draagt. Wanneer je je kleedt, zend je een boodschap uit.

Ik neem aan dat dit altijd zo is geweest. In die tijd droegen ze allemaal lange gewaden die een groot deel van het lichaam bedekten. Ik neem aan dat de boodschap was: 'Ik ben niet beschikbaar. Ik maak geen reclame. Ik heb hier geen product te koop.' Maar als een vrouw zich op een bepaalde manier kleedde — ik weet niet wat de stijl van een hoer was — dan gebruikte ze waarschijnlijk meer kleur, meer make-up, meer sieraden dan gemiddeld, en meer parfum. Ze noemt parfums en dergelijke. In verschillende culturen hebben verschillende dingen mannen sterker aangetrokken. Maar iemand die zich als een hoer kleedde, kleedde zich anders dan de fatsoenlijke vrouwen. Haar kleding was als het ware haar uithangbord, waarop stond: 'Ik ben beschikbaar en te koop.'

16

Moderne kleding en christelijke bescheidenheid

Moderne vrouwen moeten daar natuurlijk heel voorzichtig mee zijn, omdat stijlen veranderd zijn. Mannen en vrouwen dragen tegenwoordig veel van dezelfde stijlen, en ik denk niet dat daar iets mis mee is. Ik denk bijvoorbeeld niet dat het verkeerd is als vrouwen een broek dragen. Er zijn ouderwetse mensen die denken dat een vrouw geen broek mag dragen, omdat de Bijbel vrouwen verbiedt mannenkleding te dragen, alsof een broek altijd mannenkleding is. Ik heb vrouwen broeken zien dragen die ik nooit zou dragen. Voor mij zou dat niet op mannenkleding lijken. Ik denk niet dat je op grond van het idee dat een broek mannenkleding is, kunt aanvoeren dat vrouwen geen broek mogen dragen. Het is duidelijk dat het gebod over kleding gericht is tegen het dragen van kleding van het andere geslacht. Dat gebod gaat om iets anders.

Niettemin zijn de kledingstijlen voor vrouwen veranderd, en ze zijn jarenlang voortdurend blijven veranderen. Mensen waren geneigd zich op een traditionele manier te kleden, en toen werden alle remmen losgegooid, waarschijnlijk in de hippietijd. Ik weet niet of ik onze generatie daarvoor te veel eer geef, maar de hippies

deden beslist vreemde dingen met hun kleding die daarvoor niemand deed. Misschien waren het vóór hen de beatniks, ik weet het niet zeker. Maar toen eenmaal de conventies waren doorbroken die eeuwenlang de conventies voor kledingstijlen waren geweest, leek het wel alsof we verslaafd raakten aan verandering. De broeken van mannen moeten steeds lager komen, zo laag dat ze bijna over het kruis van hun broek struikelen, omdat je niet veel andere manieren kunt bedenken om de stijl voor mannen te veranderen. Je moet de dingen blijven veranderen.

De stijlen voor vrouwen veranderen radicaal. Dat maakt het ongetwijfeld moeilijk voor een godvrezende vrouw die niet ouderwets gekleed wil gaan, maar tegelijk moet beoordelen: ‘Wat doet deze nieuwe stijl? Wat zegt deze nieuwe stijl tegen mensen?’ Mensen kijken naar wat je draagt en vragen zich af: ‘Welke boodschap zendt deze vrouw uit?’ Wij oudere mensen kunnen het heel gemakkelijk zien wanneer we naar jongere meisjes kijken en naar de manier waarop ze zich in winkelcentra kleden. Heel vaak zou iedereen van onze generatie herkennen dat zo’n meisje zichzelf presenteert als iemand die seksueel beschikbaar is. Het meisje is misschien dertien jaar oud en heeft daar misschien zelf helemaal niet aan gedacht. Ze weet niet waarvoor ze reclame maakt.

Vrouwen moeten zich ervan bewust zijn, vooral als het om mannen gaat, dat mannen heel visueel ingesteld zijn. Wanneer ze een vrouw zien die zichzelf op zo’n manier toont dat ze de indruk wekt beschikbaar te zijn, wordt dat een verleiding. Een vrouw die met haar kleding een andere boodschap uitzendt, vormt niet in dezelfde mate een verleiding. Vrouwen zouden zich daar zorgen over moeten maken. Ik weet dat veel vrouwen zeggen: ‘Ik kan me zo kleden, maar ik ga niet met iemand naar bed. Ik ga geen compromissen sluiten.’ Nou, dan bedrieg je iemand. Je maakt reclame voor een product en wekt bij mensen belangstelling voor iets wat je niet bereid bent te leveren. Je speelt alleen maar met mensen. Je loopt ze uit te dagen, al weet je misschien niet dat je dat doet. Er zijn beslist veel vrouwen in onze samenleving die anderen zo uitdagen.

Het is een uitdaging voor een christelijke vrouw, omdat ze voortdurend wordt geconfronteerd met nieuwe stijlen die zichzelf en de mensen om haar heen aantrekkelijk vinden. Toch moet ze onderscheidingsvermogen gebruiken. ‘Is dit gepast? Als ik me zo kleeid, zal ik dan iemand ten val brengen?’ Christenen vinden dat belangrijker dan andere fatsoenlijke mensen, omdat christenen weten dat

Maar Ik zeg u dat al wie naar een vrouw kijkt om haar te begeren, in zijn hart al overspel met haar gepleegd heeft.

MATTHEÛS 5:28

Daarmee brengt ze hem ten val. Vrouwen zouden zich bewust moeten zijn van de dingen die ze misschien doen, of van de manieren waarop ze zich misschien kleden, waardoor ze ertoe zouden kunnen bijdragen dat hun broeders ten val komen.

Ik heb heel, heel, heel, heel veel mannen horen klagen dat ze, wanneer ze naar de gemeente gaan, ten val worden gebracht door de manier waarop de vrouwen in de gemeente gekleed zijn. De vrouw die vóór hen in de kerkbank staat, is zo gekleed dat de man moeite heeft zijn ogen op de PowerPointpresentatie gericht te houden. Op de een of andere manier moeten vrouwen zichzelf hierin in de gaten houden, omdat het voor mannen echt moeilijk is om hierover met hen te praten. Het is voor predikers echt moeilijk om hierover met hen te praten.

Eigenlijk zouden de oudere vrouwen hierover met de jongere vrouwen moeten praten. Dat is wat Paulus zei: laat de oudere vrouwen de jongere vrouwen onderwijzen. Maar zelfs dan kunnen de oudere vrouwen soms ouderwets lijken. De jongere vrouwen kunnen denken dat zij geen voeling hebben met moderne opvattingen of wat dan ook. Zo worden jonge mensen tegenwoordig getraind om over oudere mensen te denken. Daarom moeten jongere vrouwen zichzelf ook bij dit soort dingen in de gaten houden. Christenen moeten zich bewust zijn van alles wat ze doen.

En alles wat u doet met woorden of met daden, doe dat alles in de Naam van de Heere Jezus, terwijl u God en de Vader dankt door Hem.

KOLOSSENZEN 3:17

Daar valt beslist ook onder wat je draagt.

17

De rusteloze vrouw en verleiding buitenshuis

Mensen moeten zich ervan bewust zijn of ze kleding dragen die anderen zouden kunnen opvatten als de kleding van een hoer. Want de kleding van een vrouw is een van de eerste dingen die een man opmerkt wanneer hij ertoe gebracht wordt met een vrouw te zondigen. Nu staat er dat ze een listig hart heeft, dus ze weet wat ze doet. In vers 10 draagt ze niet in alle onschuld kleding waarvan ze geen idee heeft dat die hem zal verleiden. Ze is listig. Ze doet dit met opzet. Ze is luidruchtig en opstandig. Haar voeten wilden niet thuisblijven. Ze is geen thuisblijver, terwijl thuis blijkbaar de beste plek is waar vrouwen kunnen zijn als ze dit soort problemen willen vermijden.

Het idee dat een vrouw huisvrouw is, is in onze moderne cultuur beslist uit de gratie geraakt. En sommige vrouwen kunnen dat eenvoudigweg niet zijn. Om te beginnen hebben veel mannen hun vrouw in de steek gelaten, en dan moeten de vrouwen buitenshuis gaan werken om hun kinderen en zichzelf te onderhouden. Zo hoort het niet te zijn, maar zo is het wel. Er zijn veel dingen die vrouwen het huis uit dwingen.

Vroeger, toen vrouwen meestal thuis waren en er minder vrouwen buitenshuis werkten, hoorde je soms over overspel, en er waren zelfs schuine moppen over overspel. Maar meestal ontmoette de vrouw de man doordat hij de postbode of de melkboer was, of iemand anders die aan huis kwam, want daar ontmoetten vrouwen mannen. Ze ontmoetten hen niet buiten op de markt, want vrouwen kwamen daar niet. Het spreekt vanzelf dat zonde kan plaatsvinden ongeacht wat voor werk een vrouw doet, zolang er maar een man beschikbaar is. Maar vroeger kwamen er in de loop van een dag niet zo veel mannen met een vrouw in aanraking.

Tegenwoordig is het eenvoudigweg een feit, een statistisch feit, dat de meeste affaires plaatsvinden tussen een vrouw en een man die elkaar op het werk ontmoeten. Of de een is klant bij de ander, of ze zijn collega's op een kantoor, of ze hebben elkaar op de een of andere manier leren kennen doordat ze allebei regelmatig in dezelfde omgeving werken.

Wat kunnen we daarvan zeggen? We kunnen dat allemaal niet echt veranderen. We moeten ons gewoon bewust zijn van het gevaar daarvan. Want de vrouw in dit geval kwam met opzet in de problemen doordat ze niet in huis kon blijven. Ze wilde naar buiten gaan, waar andere mannen beschikbaar waren, en ze wilde zichzelf beschikbaar stellen. Deze vrouw had thuis kunnen blijven. Ze wilde het gewoon niet. Ze wilde daar niet zijn, ongetwijfeld vanwege de zaakjes die ze wilde afhandelen. Er zijn vrouwen die graag thuis zouden blijven, maar dat niet kunnen. Onze samenleving heeft het vrouwen op die manier moeilijker gemaakt, en daardoor ook huwelijken in het algemeen.

Er staat:

18

Godsdienstige schijn en doelbewuste verleiding

Nu eens op straat, dan weer op de pleinen, zij loerde bij alle hoeken. Zij greep hem vast en kustte hem. Zij trok een stalen gezicht en zei tegen hem: Ik moet dankoffers brengen, ik ben vandaag mijn geloften nagekomen. Daarom ben ik naar buiten gegaan, jou tegemoet om je ijverig te zoeken en — daar vond ik je!

SPREUKEN 7:12-15

Met andere woorden: 'Ik sta quitte met God. Ik ben deze week mijn offers gaan brengen. Ik heb mijn tienden betaald. Ik ben naar de kerk geweest. Ik heb de liederen gezongen. Nu heb ik nog zes dagen tot volgende zondag om de dingen te doen die ik wil doen.' Dit was een vrouw die in een godsdienstige samenleving leefde. Zulke mensen gaan naar de tempel, ze gaan naar de synagoge, ze komen af en toe hun geloften aan God na, en de rest van hun leven doen ze dingen die mensen niet horen te doen.

En dus zegt ze tegen hem:

Daarom ben ik naar buiten gegaan, jou tegemoet om je ijverig te zoeken en — daar vond ik je! Ik heb mijn rustbank opgemaakt met dekens, kleurige spreien van Egyptisch linnen. Mijn slaapplaats heb ik besprenkeld met mirre, aloë en kaneel. Kom, laten we dronken worden van liefde, tot de morgen toe, laten we samen genieten van grote liefde.

SPREUKEN 7:15-18

Let erop dat ze een beeld schetst. Een man is visueel ingesteld, en zij schetst dit beeld dat in die samenleving kennelijk heel aantrekkelijk was voor een man: wandtapijten op het bed, parfum op de kussens. Dat zijn niet het soort zaken die ik bijzonder aantrekkelijk zou vinden. Maar wat ze doet, is inspelen op de smaak van een man in die tijd in het Midden-Oosten. Ze zegt: 'Mijn boudoir is op de meest zinnenprikkelende manier ingericht om je zintuigen te strelen. Dus kom mee en laten we de nacht samen doorbrengen. Laten we tot de ochtend de liefde bedrijven. Laten we ons verlustigen in de liefde.'

19

De bedrieglijke belofte niet betrapt te worden

Want mijn man is niet thuis, hij is voor een verre reis vertrokken. Hij heeft de geldbuidel in zijn hand meegenomen, op de dag van de volle maan zal hij thuiskomen.

SPREUKEN 7:19-20

Wat ze zegt, is: 'Mijn man — ik weet wanneer hij thuiskomt. Hij is weg. Hij is ver weg. Hij is op een lange reis gegaan. Hij heeft veel geld meegenomen, dus hij hoeft niet snel terug te komen. Hij kan lange tijd wegblijven. Hij heeft me zelfs al verteld op welke

dag hij terugkomt. Hij zal op een vastgestelde dag terug zijn. Dus ik weet dat ik zoveel tijd heb. Het is veilig.' Wat ze zegt, is: 'We zullen niet betrap worden. Mijn man is weg.'

Dat speelt bijna altijd een rol bij verleiding, of het nu de vrouw is die het voorstel doet, of de man die zichzelf tot zonde brengt. De gedachte is: 'Dit zal niet uitkomen. Dit is iets waarvoor ik me zou schamen als het openbaar werd, maar het zal niet openbaar worden. Ik zou niet willen dat de echtgenoot thuiskwam, maar dat zal niet gebeuren.' De gedachte dat dit veilig is, is altijd aanwezig wanneer iemand zoiets doet. Niemand begint immers aan iets als hij denkt dat hij door een jaloerse echtgenoot in bed zal worden doodgeschoten. Mensen moeten ervan overtuigd worden dat dit zonder risico zal zijn, en dat is wat zij doet om hem te verleiden. Ik heb overal aan gedacht. Mijn slaapkamer is vol kleur en geur. We kunnen de hele nacht de liefde bedrijven. Niemand zal ons vinden. Mijn man is lange tijd weg. Ik weet op welke dag hij terugkomt, en dat is niet vandaag.

20

De verleide man loopt zijn ondergang tegemoet

Dit zijn allemaal manieren waarop het verstand te werk gaat om mensen tot allerlei zonden te brengen. Bijna elke zonde die je begaat, seksueel of anderszins, bega je omdat je denkt dat je ermee weg zult komen. Dat is waar zij hier gebruik van maakt: we zullen hiermee weggkomen.

Zij haalde hem over door haar grote overredingskracht, zij verleide hem door het gevele van haar lippen. Meteen ging hij achter haar aan, zoals een rund ter slachting gaat en zoals een dwaas in een enkelboei als straf, totdat een pijl zijn lever splijt, zoals een vogel zich haast naar een strik, en niet weet dat het tegen zijn leven gericht is.

SPREUKEN 7:21-23

Het klinkt alsof deze man stierf, al kan het figuurlijk bedoeld zijn. Ik weet niet wat de figuurlijke betekenis dan zou zijn. Als haar man toevallig vroeg thuis was gekomen en hem had neergeschoten, zou dat een pijl zijn die zijn lever doorboorde. Hij wist niet dat hij zou sterven toen hij daarheen ging. ‘Ik dacht dat de echtgenoot op de afgesproken dag terugkwam.’ Dat had hij gezegd. Hij wist wat zijn vrouw van plan was. ‘Schat, ik ben over ongeveer een week terug. Ik heb veel geld bij me. Maak je geen zorgen. Ik bel je wel.’ In werkelijkheid zit hij in de kamer ernaast.

Je weet het nooit echt. Het kwaad is per definitie bedrieglijk, en daarom kun je ook zijn beloften dat je niets zal overkomen niet vertrouwen.

Vers 24:

Nu dan, kinderen, luister naar mij en sla acht op de woorden van mijn mond.

SPREUKEN 7:24

Blijf gewoon ver bij die buurt vandaan. Ga niet naar de plek waar zij is.

Zij heeft immers vele dodelijk gewonden doen neervallen, geweldig veel zijn allen die zij heeft gedood.

SPREUKEN 7:26

21

Overspel als weg naar schande en dood

De Engelse vertaling die de spreker gebruikt, spreekt hier over ‘sterke mannen’; de HSV benadrukt het grote aantal slachtoffers. Denk niet dat je te sterk bent. Denk niet dat je met deze verleiding kunt spelen omdat je sterk bent. Volgens de lezing die de spreker volgt, waren haar slachtoffers sterke mannen in hun eigen ogen. ‘Ik kan dit aan. Het zal heus niet zover komen dat ik met deze vrouw naar bed ga. Ik wilde alleen de aandacht. Ik wil alleen maar zien hoe het daar in die straat is. Ik heb me altijd

afgevraagd hoe het er op zulke plekken aan toegaat. Ik ben gewoon nieuwsgierig. Ik ben sterk.' Dat dachten alle slachtoffers die zij ombracht ook. Het waren allemaal sterke mannen.

Haar huis is een weg naar het graf, die afdaalt naar de binnenkamers van de dood.

SPREUKEN 7:27

Eigenlijk staat er in het Hebreeuws Sheol: de dood. Het gaat niet zozeer om de hel, al kan de hel uiteindelijk ook heel goed de bestemming zijn. Maar dat is niet wat hier wordt gezegd. Er wordt gezegd dat dit de weg is om te sterven. Als je met de vrouw van je naaste naar bed gaat, is dat de manier om ervoor te zorgen dat je gedood wordt. Zoals we in hoofdstuk 6, vers 33 en 34 zagen:

Plaag en schande zal hij vinden en zijn smaad zal niet uitgewist worden, want jaloersheid is de woede van een man en hij zal geen medelijden hebben op de dag van de wraak.

SPREUKEN 6:33-34

Dat is een goede manier om ervoor te zorgen dat je gedood wordt.

Natuurlijk eindigt niet ieder avontuurtje en niet ieder geval van overspel met de dood van degene die het pleegt. In feite gebeurt dat maar in heel weinig gevallen, maar in sommige wel. Het is alsof je Russische roulette speelt. We zeggen dat je een kogel door je hoofd krijgt als je Russische roulette speelt. Misschien niet. Bij sommigen gebeurt het niet, maar bij sommigen wel. En dat gebeurt alleen omdat ze het spel speelden. Als ze het spel niet hadden gespeeld, zouden degenen die een kogel door hun hoofd kregen die niet hebben gekregen. Ze hadden bij dat spel weg kunnen blijven en langer kunnen leven.

Een man die overspel pleegt en daarom wordt gedood, had dat kunnen vermijden. Hij hoefde dat niet te doen. Hij brengt zichzelf in gevaar. Dat is niet wijs. Het is ook niet moreel. Het is duidelijk niet moreel. Maar Salomo's bezorgdheid richt zich hier vooral

op het gebrek aan wijsheid bij degenen die deze weg inslaan. Hij pleit immers voor wijsheid en laat alle manieren zien waarop een man onverstandig kan zijn.

Dit gedrag heeft naast het gebrek aan wijsheid nog andere kanten. Het is kwaad. Het is in veel opzichten kwaad. Het is wreed. Er zijn veel dingen tegen overspel in te brengen, en ze zijn allemaal juist. In dit specifieke geval richt hij zich vooral op het feit dat het slecht voor jou is. Je neemt een risico. Dit is niet wat een wijs mens zou doen die in leven wil blijven en zijn reputatie wil behouden.

Het volgende hoofdstuk bevat een gedicht, als het ware een lied, waarin de wijsheid, als vrouw voorgesteld, over haar eigen deugden zingt. Daar komen we in de volgende lezing aan toe.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Spreuken 6:20
- Spreuken 6:21-23
- Spreuken 6:24
- Mattheüs 11:29
- Psalmen 119:105
- Spreuken 6:25
- Spreuken 6:26
- Spreuken 6:27-29
- Spreuken 6:30-31
- Spreuken 9:1
- Spreuken 6:32-33
- Johannes 8:7
- Johannes 8:11
- Spreuken 6:34
- Spreuken 6:35
- Spreuken 7:1-4
- Spreuken 7:5

- Spreuken 5:3
- Spreuken 7:6
- Spreuken 7:7
- Spreuken 7:8-9
- Spreuken 7:10
- Mattheüs 5:28
- Kolossenzen 3:17
- Spreuken 7:12-15
- Spreuken 7:15-18
- Spreuken 7:19-20
- Spreuken 7:21-23
- Spreuken 7:24
- Spreuken 7:26
- Spreuken 7:27
- Spreuken 6:33-34

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.